

Szerkesztőség
 Arad, Acsev-palota,
 Kiadóhivatal:
 Bulv. Regele Ferdinand za,
 (József főherceg-ut.)
 (Aradi Nyomda Vállalat.)
 Sürgőnycim: Közlöny, Arad.
 Telefonszám
 Szerkesztőség és kiadóhivatal
 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 360 Lel.
 Fél évre ... 180 Lel.
 Negyed évre ... 90 Lel.
 Havonta ... 30 Lel.

Hirdetéseik díjazás szerint
 vétetnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Osztályozott lakásjog.

Nemrég írta alá Románia uralkodója az új alkotmányt. Az utód államok politikai építkezésében minden alkotmány-tervezet — így a romániai is — azon az elpusztit hatatlan és örökérvényű vasbetonon épül föl, hogy az állam minden polgára egyenlő. Egyetlen polgár sem különbözhetik kötelességekben és jogokban a másiktól; csak azért, mert az véletlenül más nemzetiség, vagy más felekezet, esetleg más világnézet. És ebben a tanúságban, ami alapjául szolgál a román állam új alkotmány-tervezetének is, sok tere van már a régi monarchia összeomlásából levont konzekvenciáknak. Nyilvánvaló, hogy minden időben a történeti összeroppanások és a roppant háborúk vérecsapolásai, vagy a forradalmak szorogatás csődjei azok az oszlopok, amikről egy új és egészséges államalakulat, vagy egy vérbő és higiénikus alkotmány csúszta fölépülhetett. A história friss fordulatai megrázkódtatják a régi és korhadó államgépézet alapjait, hogy friss olaj és friss gépszij lendítse elő a népek életüzemét. És Románia életüzemében örvedetes lendítő kerék a polgárok

egyenjogusítása. Bázis, amin fejlődni lehet. Alap, ami fölött kivirulhat egy ország boldogulása. És ezt szentesítette aláírásával az uralkodó.

Van valami különös abban, hogy a legfelső helyről szankcionált törvények a hivatalok csavaros utvesztőin keresztül, fogadott és fogadatlannak prókátorok agyvelején átszűrve, számozva, pecsételve és íktatva és elkönyvelve; mire idáig hozzánk, egyenlőjogu állampolgárokhoz érnek el: valahogy úgy vagyunk velük, mint azzal a vásárl selyemkendővel, amit színével mutatnak meg a boltosok, de kifakul, mire a nyári naphan hazaérkezünk vele. Legutóbb a lakbérleti törvény egyes szakaszai fölött folyt a debatt, és a szenátusban több olyan módosítást fogadtak el, amiket maga az igazságügyminiszter is hevesen ellenezett.

Van egy pontja ennek a lakbérleti vitának, amit a liberális szenátorok egyhanguan fogadtak el. A vita ott elezódott ki, hogy a lakbérleti szerződés kedvezményében nem teljes mértékben részesülnek azok a bérlők, akik a román hadsereg, vagy a szövetséges hadseregek ellen harcoltak. Ez azt jelenté, hogy törvényvel fosztják meg törvényes előnyeiktől mind-

azokat az — egyébként egyenlőjogu — állampolgárokat, akik a háboruban országuk parancsának engedelmeskedtek. Akkori országuk parancsának, nem a mostaniak. És nem akadt a parlamentben egyetlen egy olyan szenátor sem, akinek eszébe jutott volna, hogy hiszen az erdélyi románok is éppenugy hadat viseltek egykor a román hadsereg ellen, mint a magyarok, a szászok, vagy — a háziurak!

Lélegzőtet kell venni egy perc-re, mert a legfájdalmasabb és legbelsőbb hurokat tépi fel ez a hír. De szóvá is kell tenni ugyanakkor, — ezzel a vitával kapcsolatban — azt a tényt, hogy a megszavazott lakbérleti módosítási pont és az alkotmányban biztosított jogegyenlőség között némi eltérést lehet látni. Vagy egyenlők vagyunk és akkor egészen mindegy, hogy ki kívül áll szemben ezeltől évektől, vagy ez sem mindegy, s akkor — hiába, — mégsem vagyunk egyenlők, mert emberi értékeink és állampolgári jogaink aszerint mérlegeltetnek, hogy az összeomláskor milyen uniformist viseltünk. Mert szívünkre tett kézzel vallhatjuk, magyarok, hogy ami elmúlt, s ami itt végigpusztított a borzalmas és bűnök-

kel terhes öt esztendőn, azt mi nem akartuk. De ki akarta? Akarták-e vajjon román nemzetiségű polgártársaink? S ha akarták, tehettek-e róla?

Ugy érezzük, hogy senkit sem lehet büntetni azért, mert uniformist viselt. De legkevésbé azokat, akiknek parancsoló államgépézetük azóta amugy is összeomlott.

Az összeomlott államok uniformist már megbüntették és büntetik állandóan azok, akik ma Európa sorsát intézik. A román alkotmány, amit az uralkodó szentesített, nem büntet senkit és nem különböztet meg senkit. Miért a szenátus?!

Összeomlás

— Aradmegye új alispánja. A belügyminiszteriumtól ma rendelet érkezett az aradi prefekturához, a mely szerint kinevezék Aradvármegye új alispánját. Dr. German Joet, a hunyadmegyei, baia de crisi (körösbányai) járás főszolgabíráját királyi dekrétummal nevezték ki a megye alispánjává. Az új alispánt, aki még egészen fiatal ember, a napokban foglalja el hivatalát.

BUDAPESTI LEVEL.

Amig egy leány eljut odáig...

Az első kocsiiban a menyasszony ült egy Ferenc József-kabátos, cilinderes, öreg úrral, a második kocsiiban a frakkos vőlegény gyöngyföktötös, fekete selyemruhás, öreg asszonnyal. A harmadik kocsiiban két szakettes, keménykalapos férfi és a szemközti ülésen rózsaszínruhás kis bakfis, ibolyacsokorral a kezében. A negyedik és az utána következő kocsik elmaradtak. Pesti esküvő, ezerkilencszázhuszonhárom tavaszán. A menyasszonyt fiakkor, a vőlegényt és a tanukat már csak konflis röpíti a boldogság küszöbéhez.

A boldogság felé vezető ut azonban nem a fiakkorbaszállás pillanatában kezdődik. Cik-cakkos bonyolult kirándulások sorozata előzi meg a szép jelenetet, amikor a két ségbeesett öröklődéssel ünnepélyessé cicomázott fehér menyasszonyfelő leereszkedik a negyedik emeletől a pesti kocsiiba, mely

nek bőrvánkosából még most is árad az éjszakai táncosnő Coty-parfümjének lehellete. Ennek az utnak számjegyeit akarjuk rájegyezni a házassági levél margójára.

A boltnak hatalmas, békebeli bégtablája van. Jobboldalt egy frakkos vőlegény és mirtuszos menyasszony képe, baloldalt a festett gölya propagálja a házasságot s az intim családi örömeiket. A boltos beavat bennünket a menyasszony mátkaságának gazdasági intimitásába.

— Jaj, uram — mondotta a boltos —, teljes kelengyét nem sokan vásárolnak, nem is vásárolhatnak. En már kétmillióháromszázezer koronáért tudok adni hiánytalan készletet és ez már finom, és jó, legalább olyan, mint amilyen békeben háromezer koronába került. Mondom, az ilyen komplett kelengyére alig van vevő. Tódoznak, fődoznak, egyes hiányzó darabokat pótolnak, de nem mindent, ami hiányzik. Még az előkelőbb családok is csak a legszükségesebbet vásárolják. Luxuskelengyét nem

tartunk raktáron. Ilyet csak külön rendelésre készítettünk. — Finom anyagból, kézi csipkével díszített, nagy kelengye belekerül öt-hat millióba. Párisból hozott teljes kelengye még drágább, de már ilyet is rendeltettek nálam. Női ing dara bonkint tizenholcezer koronába kerül. Tizenkét női nadrág kétszáz tizenhatézer korona, a hálóing ugyanennyi. Egy tucat zsebkendő — és ez a legolcsóbb — huszonegyezer korona. — A harisnya párja három-ötezer korona. Ágyhuzat százezer korona. Két pely paplan kétszázötvenezer korona. Asztalnemű-készlet, százötvenezer koronába kerül. Pongvola hetvenezer koronánál kezdődik. Esküvői selyemcipő huszezer korona. És most nem sorolom fel a női öltözködés elsőrendű szükségletévé előléptetett kombiné, pizsama, matiné, fürdőköpeny és egyéb, női holmi árát. Uri-nőknél mind egyre ritkábban látjuk, hogy egyszerre új rajtuk minden ruhadarab.

Egy középrendű női szalonban a következő felvilágosítást kap-

tuk a menyasszonyi ruha mai titkairól:

— Az a menyasszonyi ruha — mondotta a varrónő — amilyenben békében a „tízezerkoronás“ leány ment esküvőre, ma százötvenezer korona. Nem selyemből való, hanem krepdesin. Nincs uszálya, mert egyrészt ez már nem divat, másrészt pedig azért, mert lehetetlen volna megfizetni. Akadnak azonban még mai is, akik fél millió koronát is adnak egy menyasszonyi ruháért, de ezek a belvárosi szalonokban dolgoztatnak. — Ott az újra divatba jött kézi csipkék drágítják a ruha árát.

A menyasszonyi fátyol méterje háromtól nyolcezer koronába kerül és egy valamirevaló mirtusz koszoru kilenzezer korona — könnyen kiszámítható, hogy a menyasszony, amint a pap előtt meghatva és szemlesütve megremeg, egy latifundium békebeli árát reprezentálja habtestén.

A lakás problémája a legfontosabb. A lakás szobánként ma már legalább fél millió koronába kerül:

Gräfe, Wulle és Henning.

(A poroszországi puccs-mozgalmak kompromittált vezérei.)

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) A poroszországi puccs-mozgalmak leleplezése Berlinban roppant nagy feltűnést keltett, annak ellenére, hogy a „deutschvölkisch“-mozgalmak vezetőitől senki sem várt mást. A jobboldalról túl sok embert avattak be terveikbe, úgy, hogy idő előtt a hatóságok is értesültek az esetről. A porosz belügyminisztériumban már hónapok óta tudtak a készülődésekről és csak az alkalmas pillanatra vártak, hogy leleplezzék. — A porosz belügyminisztérium egyaránt ügyelt a jobbszélsők és a balszélsők puccs-kísérleteire mégis sokkal komolyabban veszi a mozgalmakat, mert azoknak kiválóan képzett és fegyverezett különítményeik vannak. A szociáldemokrata és kommunisták szervezetei fegyverem és katonai kiképzés dolgában messze elmaradnak a reakciós alakulatoktól.

Valószínűleg mindenkit érdekel annak a három férfinak személyisége, aki a leleplezett puccs-mozgalom élén állott. *Gräfe, Wulle és Henning* birodalmi képviselők a radikális jobboldali mozgalmak ismert nevű vezérei. Azelőtt a német nemzeti párt kötelékébe tartoztak, ezt a pronensziorozott reakciós pártok azonban még mindig tudemokratikusnak találták, kiléptek tehát belőle és megalakították a *Deutschvölkische Partei*-t. — A poroszországi puccs-mozgalmaknak ez a három képviselő a lelke és a szervezője. Gräfe a nagynevű német szemorvosnak, Albert von

ezt köztudomásúlag lelépésnek hívják. Ez a házasság regényének legvalószínűtlenebb, legfantasztikusabb fejezete és rendszerint ki is marad a regényből. Helyét hónapok szoba és a hotel-manzard évekig tartó lírai intermezzója foglalják el. Így aztán a butorákról is szinte fölösleges megemlékezni és pusztán a beszámoló teljessége kedvéért jegyezzük föl, hogy egy „középosztályú ebédlő“ négyszáznyolcszáz ezer koronába kerül. — Ugyanennyi a hálószoba ára. Egy teljes konyhaberendezés, szerény középosztályú méretet véve alapul: százötven-háromszáz ezer korona.

A kétszobás lakás berendezve várja az új párt. A menyasszonyt barátai már felöltöztették krepdesin ruhájába. Hátra van még a boldogság diadalmenete. Három kocsi áll a kapu előtt a bérház alkalmából kikönyöklő partájfelek őszinte irigysége és titkolt elragadtatása tüzeiben. A kocsisok előző nap hosszas alkudozás után hajlandóknak mutatkoznak az ünnepség tartamára hatezer koronáért leszerződni, de már eleve bemondják, hogy egy órákor a Nyugatihoz kell venni egy japán urat a

Gräfe fia. Az apa a német tudomány egyik büszkesége volt, aki újfajta szem-operációk révén világ hírnévre tett szert. A fia azonban nem üt apjára, ő már „junckernek“ érzi magát, aktív tiszt volt, tagja a mecklenburgi lovagi társaságnak és tulajdonosa a Wismarban megjelenő konzervatív „Mecklenburger Anzeiger“-nek. A háboruban a gorlicei ütközet alkalmával súlyosan megsebesült. Mindenütt bátor embernek ismerik és éppen ezért, bizonyos általános tekintélynek örököse.

A másik vezér, Wulle képviselő, már egészen más vágású ember. Ő a szerkesztői asztal mellől került az aktív politikába. Ujságírói pályafutását Berlinben kezdte, több nagynevet lapnak volt szerkesztője, így a „Dresdener Neueste Nachrichten“-nek, a „Chemnitzer Allgemeine Zeitung“-nak és éveken keresztül a „Reinisch-westfälischen Zeitung“-nak. Később megalapította a berlini „Deutsche Zeitung“-ot, a német nemzeti párt organumát. Csakhamar azonban kilépett a lap kötelékéből és megalapította a „Deutsches Tagblatt“ és „Deutsches Abendblatt“ című berlini napilapokat, amelyekben még a német nemzetieknek is reakciósabb politikát hirdetett. Wulle a puccs-mozgalmakban oly súlyosan kompromittált szabadságpárt sajtófőnöke. A háboru alatt eleinte a fronton teljesített szolgálatot, mint katonatiszt. Később azonban irodai szolgálatra osztották be, mivel a

Hungáriából. A virágáros futára megkésve érkezik a rózsá- és ciklámen-bokrétával és nem akarja otthagyni a csokrot, mert a völegény izgalmasan elfelejtette kifizetni az érte járó huszezer koronát.

Az orgona utolsó akkordjai is elhangzottak és odahaza megterítették tizenkét személyre a kinyitható ebédsztalt, amelyet tekintettel az évek során megfogyatkozott szervizre, egy közeli nagy étterem lát el étellel és itallal kuvertként ötezer koronáért.

A lakoma után az új pár viszszavonul, majd a menyasszony megjelenik utazóruhává előleptett tavalyi kosztümjében, a völegény pedig abban a barna, vagy szürke zakkójában, amelyben hivatalból kijövet oly sokszor kísérgette a menyasszonyt. Elbucsznak. Nászuttra mennek. A Margitszigetre — a nagyszállóba, esetleg valamelyik hűvösvölgyi penzióba. Ha kicsit több futja erre a célra a házassági költségvetésből, akkor valamelyik semmeringi szanatóriumba. Bizony, beteg a boldogság ezerkilencszázhuszonháromban Budapesten. Ráfér egy kis szanatórium

fronton oly komiszul bánt a kegyenséggel, hogy a hadvezetőség kénytelen volt őt visszahívni. Azt hiszem röviden jellemzett háborus karrierje ennek az elkeseredett puccsistának legjobb és legtalálóbb portréje. A harmadik vezér, von Henning képviselő, a reakció triumvirátusának diplomatája. A háboru alatt ő is mint tiszt teljesített szolgálatot, később azonban beosztották a Kiew-ben meggyilkolt Mirbach gróf követségéhez.

Egy katonatiszt, egy ujságíró és egy diplomata szövetkeztek tehát egymással, hogy Németországban megvalósítsák a jobboldali reakció uralmát. Kétségtelen, hogy Gräfe, Wulle és Henning Németországban nagy tömegek felett rendelkeznek. Ha a porosz belügyminisztérium idejében le nem leplezi az ismertett trifolium puccs-terveit, úgy ma talán Berlinben Wulle, Gräfe és Henning lennének a teljhatalmu diktátorok. Hogy ez Németországra, valamint egész Európára mit jelentene, azt az elmondottak után valószínűleg felesleges bővebben ismertetni. Új háborút, új vérözönt, a jobboldali reakció tombolását, később azután esetleg a baloldali bolsevisták győzelmét és végső esetben egész Európa elpusztulását.

Hogy áll a leu?

Április 3-án fizettek 100 lelért:

Párisban 750 frankot

Budapest 1900 külföldi 2400 beltről koronát.

Országos tennisz-verseny Aradon.

(Új játékszabályok. — Bérleti díjak pályáért.)

Az aradi *Korcsolyázó Egyesület* yalaasztmánya tegnap ülést tartott, amelyen *Hady Antal* igazgató elnökölt. Az ülésnek az április huszonnyolcadiki közgyűlés előkészítése volt a célja. A választmány különben elhatározta, hogy június hónap közepén országos tennisz-versenyt fog rendezni, ezt megelőzőleg pedig májusban házi-versenyt tartanak. A tennisz-pályák bérletárát a másodnaponként való használattal a délutáni órákra egy szezonra 1800, a délelőttiekre 900 leiben állapították meg. A játékszabályokat is módosították, amelyeket az egyesület tagjai az egyesületi helyiségben bármikor megtekinthetnek. A tagok a bérletre való igényüket legkésőbb szombatig jelenthetik be azzal, hogy a már módosított játékszabályoknak alávetik magukat. A választmány tudomásul vette azt, hogy a pavillont *Lovasberényi* és *Kun-Szabó* vendéglősöknek adták ki 3 évre, akik ott nagyobb szabású alakítási munkálatokat fognak végezni. A tagok számára külön helyiség és külön klubasztal fog rendelkezésre állani. Ujítás lesz az is, hogy az emeleti helyiségek megnyílnak.

Revolveres merénylet egy kanonok ellen.

(Drámai jelenet a templom előtt. — A kanonok és a diákleány.)

Turinből jelentik: Vasárnap, Asti olasz város katedrálisán előtt izgalmas jelenet játszódott le. Egy processziós körmenet indult ki éppen a hatalmas székesegyház kapuján, midőn az árkádok mögül egy lövés dördült el. A hívek tömege pánikszertien oszlott széjjel. A lövést egy fiatal leány adta le, aki egy a menet élén papi ornátusban haladó kanonok felé célzott. A lövés eldördülése után a leány füstölő revolverrel a kanonok után szaladt — aki elmene-kült előle. Egy másik kanonok fekezte meg a dühöngő leányt néhány szeminarista segítségével. Nagynehezen kicsavarták a fegyvert a kezéből. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást ebben az ügyben. A nyomozás során a drámai jelenet érdekes előzményei derültek ki.

Asti városban már régóta szóbeszéd tárgya volt az, hogy *Croca Albertina* tanítónővendék és *Falletti* Lingi kanonok között intim vonatkozások vannak. A kanonok a preparandian latin tanára volt *Croca Albertinának*. A kanonok vezető szerepet játszik az asti-i katolikus néppártban és a tanítójelöltével való viszonya miatt saját pártlapja is támadásban részesítette. Többször előfordult, hogy a kanonok és a szeretője között az utcán viharos jelenetek játszódtak le és az egész város vénasszonyai a kanonok szerelmi életét pertraktálták.

A legutóbbi időben a szerelmes pár elhidegedett egymástól. *Falletti* a szerelmi viszony első és ártatlan stádiumában minden erejéből azon volt, hogy a leányt megnyerje maga számára, házasságot ígért neki, később azonban már arra törekedett, hogy a leánytól meg szabaduljon. Megmondta a leánynak, hogy házasságról nem lehet szó, mert hiszen papi méltóságot visel és pénzt ajánlott fel arra az esetre, ha szépen, nyugodtan elhagyja őt. *Corca Albertina* nem fogadta el a pap ajánlatát és feljelentette őt csábításért. Ennek a pernek a tárgyalásán nagy szerepet játszott volna egy orvosi bizonyítvány, mely szerint *Corca* kisasszony idegrendszere teljesen megromlott a pappal való viszonya következtében. Ezt a bizonyítványt egy jómérvű turini szakorvostól kérte a leány. A bizonyítvány sokáig nem készült el, ezért a leány felkérte az orvost és sürgette nála a különös bizonyítvány kiadását. A következőket jelentette ki az orvosnak:

— Nem várhatok a bizonyítvánnyal — majd elintézem magam! Majd meglátja!

És a leány megmutatta, hogyan akarja elintézni ezt az ügyet. A leányt letartóztatták.

Az új lakbérleti törvény

Irtá: dr. Steintzer Pál, az aradi háztulajdonosok szövetségének ügyésze.

Az az elkeseredett harc, amelyet a háztulajdonosok szövetségei a háztulajdonosok természetes jogaiért a háboru befejezése óta folytattak és amely a múlt héten Bucarestben a háztulajdonosok és a lakók között véres verekedéssé fajult, az új törvényben, ha nem is teljes, de részleges sikert aratott. Az új lakbérleti törvény egy újabb lépés a konszolidáció felé és remélhetőleg a jövő évben a normális állapotok teljes helyreállításával fog végződni. A következőkben ismertetjük egy a szenátus, mint a kamara, tehát a törvényhozás mindkét háza által elfogadott és most már törvényvé vált és az előbbi törvénytől eltérő lényeges intézkedéseit. A miniszter által benyújtott törvényjavaslattal szemben az új törvény kimondja, hogy a bérszerződések nem mint projektálva volt két esztendőre, hanem csak egy esztendőre vagyis 1924. május elsejéig hosszabbítatnak meg.

A törvény bevezetésekké kimondja, hogy az 1922. évi április hó 13-ikán 1910. szám alatt hozott a bérletek meghosszabbításáról szóló törvény intézkedése továbbra is érvényben maradnak a jelenlegi törvényben kinttartott módosításokkal. Nevezetesen; 1924. év május elsejéig meghosszabbított lakások bérei az 1914. évi bérek háromszorosában állapítatnak meg, természetesen az akkor koronákban számított bér feiben lesz számítva. A kiskereskedők, káspárosok, bélyeg és dohányboltok, fogvasztási szövetkezetek és népbankok bérei a 14 évi bérek négyszeresében, végül minden egyéb üzlet és raktárhelyiségek bérei az 1914. évi bérek kétszeresében van megállapítva, anélkül, hogy bármely esetben a bér kisebb lenne, mint az 1922. évben tényleg fizetett bér.

A háztulajdonosok egy igazságtalan sérelmét orvosolja a törvény 2-ik paragrafusa, midőn kimondja, hogy az albérleti szerződések is egy évre meghosszabbítatnak, de csak úgy, hogy ha butorozatlanul adatik ki, az egész albérleti összeg a háztulajdonost illeti; ha pedig butorozva adatik ki, úgy az albérleti összeg felerésze a háztulajdonost, felerésze pedig a főbérletet illeti. Szankcióként kimondja a törvény, hogy az esetben, ha a fő- és albérlet a bérösszeg tekintetében összejártsanak és ily módon a háztulajdonost megrövidíteni akarják, úgy a fő- mint az albérlet elveszti a törvény kedvezményét és a lakás mindkettőjének felmondható.

A múlt évi törvénynek ama intézkedését, hogy a tulajdonos mikor mehet be saját lakásába, nevezetesen, a múlt évi törvény második §. a) és b) pontjait olyképp módosítja, hogy a háztulajdonos saját lakásába beköltözhetik tekintet nélkül arra, hogy a házat mikor vásárolta és ennek határaképp az 1923. március 27-ikét, mint a mikor ez a törvény a szenátusban be lett terjesztve, jelöli meg. A kivételeket a régi törvény alapján jelöli meg. Mintán az új törvény a második §-nak csak a) és b) pontjait tekintetében eszközöl módosításokat, a c) pont, mely a háztulajdonos terjeszkedése jogáról intézkedik a régi törvény és azt kiegészítő rendelet értelmében továbbra is hatályban marad.

A törvény most már határozottan intézkedik arról, a mi a múlt évi törvény alapján csak miniszteri rendelettel tett szabályozva, hogy az összes mellékiadások, nevezetesen a vízdíjak, szeméthor

dás, kéményszorcs, pócegödör-tisztítás, csatornázási stb. költségek természetesen felosztva a bérlettel viselendőek. Egy újabb intézkedése a törvénynek az is, hogy a ház javítási költségeit, a polgári törvénykönyv értelmében a lakók kötelesek viselni és amennyiben ennek eleget nem tennének, kilafoztathatók.

Végül fontos újítást tartalmaz a törvény 20-ik §-a, midőn kimondja, hogy mind ama ingatlan részek, amelyek akár a jelen törvény alapján akár a felek meg egyezése folytán akár vis major következtében megüresednek, azok felett a háztulajdonos szabadon rendelkezik, ahhoz a lakbérleti hivatalok bejegyzése nem szükséges. A törvény ezen intézkedésével a lakás és lakbérleti hivatalok fokozott mértékű megszüntetését célozza.

Tizenegy halott,

egy munkáscsoport megtámadott egy francia osztagot. A munkások kövekkel dobálták meg a katonákat, revolverekkel megfenyegették őket és gőzsugarakat akartak lövellni katonáinkra. Ezek az előírászerű felszólítás után fegyverüket használták. Őt vagy hat német meghalt és mintegy harmincan megsebesültek. A katonák részéről senki sem sérült meg. Az incidens után az utcán egy teherautót, amelyen francia bányászok ültek, a tömeg feltartóztatott. A kocsit vezető katona megsérült, a gépkocsit pedig pozdorjává zúzták. A kocsin levő két mérnököt bántalmazták. Órájukat és pénzfárcájukat elrabolták. A támadók még erőteljesebben léptek fel, amikor megtudták, hogy francia mérnökökről van szó. Később a mérnököket a Krupp-művek irodájába hurcolták. Megállapítást nyert, hogy mindkét eseményt volt német rendőrtisztviselők tervezték és intézték akik visszatértek a Krupp-művekbe. A mű vezetőségét súlyos felelősség terheli, mert megszólaltatta a szíriánakat és ezáltal felizgatta a munkásságot. Azonnal autógyorstülöket vezényeltek ki, hogy az elrendelt rekvizitálást ezek védelmé alatt folytassák. A legszigorúbb rendszabályokat lép tetik életbe.

Újabb részletek a tüntetésről.

Essenből táviratozzák: Amikor a francia osztag megszállta a teherautó-csarnokot, a szíriánok jelzésére tízezer főből álló munkáscsoport gyülekezett össze az Alterdorfer uton, amely a Krupp-műveken átvezet. A tömeg különösen a főtízország és a Krupp-művek vezetőségének épülete között oly sűrűn gyülekezett, hogy megakadt az utca forgalom. A megszállt csarnokot ekkor a francia tiszték és mérnökök elhagyták. Nemsokára az üzemi tanács tagjai tárgyalásokat kezdtek az osztaggal és azt az előterjesztést tették, hogy a munkások szabadon teszik a gyár bejáratait, hogy a katonák elvonulhassanak. A francia katonák kijelentették hogy

megvárják, amíg tisztelik visszatérnek.

Közben a tömeg egyre gyarapodott és a szíriánok folytonosan bugtak. Itt-ott éles füttyök hangzottak fel a tömegből. Délelőtt tízenegy óra tájban a franciák ki akarták üríteni a csarnokot. Az egyik üzemi tanácsnok beszédet intézett a tömeghez, hogy tegye szabaddá az utakat és a kijáratokat, mert a katonák el akarnak vonulni.

Mint hogy a tömeg a felszólításnak nem tett azonnal eleget és állítólag egy botot dobtak a katonákra, ezek gépfegyverekkel előre vonultak és a sűrű tömegre tüzeltek. Leírhatatlan izgalom keletkezett és a tömeg menekülésszerűen hátrált. A gépfegyvertűz következtében több munkás meghalt és megsebesült. A tömeg menekülése alatt több ember megsebesült. Azonnal kivonultak a mentőkocsik, amelyek elszállították a sebesülteket. A franciák erre elvonultak. Az első halott az üzemen tanácsos volt, aki a munkásokhoz beszédet intézett. A gyász jeléül bezárták a Krupp-műveket. Délután egy századnyi katonaság vonult ki.

Essenből táviratozzák: A város tanácsa Jaouement tábornoknál átiratban tiltakozott a Krupp-művek igazgatóinak letartóztatása és a további küszöbön álló letartóztatások ellen. Az életbeléptetett intézkedések miatt a Krupp-üzemek csak néhány napig működhetnek. Az üzemi megszűnésének a következménye az volna, hogy 10 ezer alkalmazott az utcára kerülne. Az átirat megállapítja, hogy a löfegyvereknek a fegyvertelenekkel szemben való alkalmazása az adott körülmények között nem volt indokolt.

Gyanusan viselkedtek.

(Budapesti egyetemi hallgatók a rendőrségen.)

Budapestről jelentik: A vasárnapról hétfőre virradó éjszakán a főkapitányságra husz egyetemi hallgatót állítottak elő, állítólag azért, mert a Dob- és a Rombach- és a Király-utca környékén kisebb csoportokban jelentek meg és gyanusan viselkedtek. A rendőrség szerint az egyetemi hallgatók verekedést és utcai botrányt nem rendeztek és csupán azért állították elő őket, mert viselkedésükkel felkeltették a rendőrszemek figyelmét. Andrejka Károly főkapitányhelyettes előtt, aki kihallgatta őket, tagadták, hogy zsidóellenes tüntetési szándékuk lett volna. Andrejka főkapitányhelyettes nyilatkozott az Új Nemzedék munkatársa előtt, hogy mindössze három egyetemi hallgatót hallgattak ki. Egy Váder nevű az utcán ittasan találták és ezért igazoltatták. Az eset azonban nem hozható kapcsolatba azokkal a fantasztikus hírekkel, amelyek pogromra készülődésekről beszélnek. Husz egyetemi hallgató letartóztatásáról van szó, akik közül az egyiknél revolvert találtak és ez is arra hivatkozik, hogy régebben volt fegyverviselési engedélye.

Rendkívüli népszerűsége folytán sokan hamisítják, éppen azért csakis valódi, névjeggyel ellátott Brázy Sósorszeszt fogadjunk el. Kapható mindenütt! Nagyban Héhs és Klein cégnél Arad.

Francia jelentés.

Essenből táviratozzák: A Havas-ügynökség hivatalosan jelenti: A Krupp-művekben elrendelt teherautó-rekvizitálás során

Tavaszi üvegházban.

(A chrysanthém, cyclament és a többi virág.)

A jóság és a szeretet szimbólumának, a virágoknak a hazájában is sétat tett az Aradi Közlöny munkatársa és a Jánosi-fivérek gyönyörű üvegházai szerzett impresszióiról a következőkben számol be az Aradi Közlöny olvasótáborának:

A márciusi napfény csillogó sugara megtörik az üvegház homályos üveglapjain és ragyogásával bearanyozza a nagy virágházat. A sokféle virág mámorosan bődítő illata kellemessé és üdévé vázsolja a belépő lelkét, aki a sokszínű pompázó virágok között azt sem tudja, hogy melyikben gyönyörködjen. A primulák százaiban-e, melyek a fehér árnyalattól a lachs pirosig minden színben láthatók, vagy a cineráliákban, melyek a zöld és sárga szín kivételével minden színben virágnak az üvegházban? A pelargonium a fehér színtől a lachs rózsaszínig valamennyi színben látható és a nemes hortensia, melynek bimbói most nyílnak ki, elragadóan szép fehér és lila színben pompázik. Az ojtási, vetési, pikkírozási, szemzési és nemesítési munkák már befejeződtek az üvegházban és a tizenkét kertész csak a virágok ápolásával van elfoglalva.

Az üvegházak ősztől-tavaszig, bár kis területen, ugyanazt nyújtják, mint a nyár ezer virágával és a fák lombos zöld leveleikkel. Amikor ősszel meghal a természet akkor kezd el a kertész üvegházaiiban a „kertésztavaszi“ a hatalmas chrysanthémumok nevelésével egész a cinerária és a hortensia virágok növeléséig, melyek az üvegházban már az őszt hirdetik. A háború előtti évek óta az aradi kertészet hanyatlott és csak egyedül a chrysanthémum nevelésében ért el jelentős fejlődést. A hozzájuk származott chrysanthémum hígulosom-faj, amely Angliából Német országra át jutott el hozzájuk és sok év fáradtságába került, míg az itteni levegővel életet lehetett biztosítani a szép virágnak, de ma már a chrysanthémum a legszebb dísz az üvegházaknak. A chrysanthémumokkal egyidőben nyílnak az illatos és színpompában gazdag szegfűvek, melyek szintén az üvegházból kerülnek a közönséghez. A cyclámen is a „kertésztavaszi“ virágai közé tartozik, a mely vonzó látványt nyújt szép színkeverékeivel. A cyclámen drágaságát a külföldről importált mag okozza. A virágházakban virágozik még a jácint, a tulipán, az ozaiea, a camelia, a rhododendron és az orgonák. E növények virágzása idejében nemesítik a virágok királyát: a rózsát is. A rózsák azonban nem a virágházakban fejtik ki szépségüket, hanem a virágos udvarokban és a parkokban.

A virágház körül hat hold területen a legkülömbféle virágok kis levélkél bujnának ki a napfényre, a mely az anyaföld nedvével hatalmasra és nagyra növeszti a gyönyörű virágot, amely nagyon sokszor

a kőkemény sziveket is megpuhitja.

A nemzeti gondolat diktatúrája.

(Husvétii cikkek serege a budapesti lapokban.)

Budapestről jelentik: Az aktuális politikai kérdésekről számos politikus irt a husvétii lapokban. *Belitska* Sándor honvédelmi miniszter a „Nép“-ben a magyar honvédségről irt. Ugyancsak a Nép-be irt cikket *Eckhardt* Tibor „Hogyan lehet békességet teremteni?“ címen és utalt arra, hogy a magyar társadalom a nemzetrontó sajtóval szemben ellenérzessel viselkedjen és ezzel a sajtóval osztálykülönbség nélkül le kell számolni. *Raffay* Sándor püspök, *Wolff* Károly és *Gömbös* Gyula szintén a Nép-be irtak cikkeket, illetőleg ebben a lapban nyilatkoztak. *Raffay* azt írja, hogy fel kell hagyni az árnyalati különbségek politikájával, a kijátszható és végre nem hajtható törvényeket revideálni kell, a kibontakozást akadályozó sajtóorganumokat meg kell semmisíteni, mert szerinte csak az a sajtószabadság resp. társadalmi, amely a nemzet érdekében van. Cikkében végül a nemzeti gondolat diktatúráját követeli. *Wolff* Károly nyilatkozatában gazdasági problémákat feszeget és azt hangoztatja, hogy a gazdasági helyzet nem tűr halogatást, s egyének és kartellek magánérdekeinek kielégítése céljából nem lehet tönkretenni az egész társadalmat. — Erőteljesebb keresztény politikát hirdet az aranyközéput jelszavával szemben. Hasonló hangnemben nyilatkozik *Gömbös* Gyula is. Nemcsak lélektanilag, hanem a gyakorlati szükség szempontjából is elkövetkezett az idő, hogy a gazdasági rendszerváltozás bekövetkezzék. Szerinte a keresztény fajgondolat jegyében kell regenerálni Magyarországot. *Gömbös* a „Szózat“-ban is gazdasági kérdéseket fejteget és a tőzsde ellen fordul. A tőzsde szerinte egy bálványkép, amelyet nincsen bátorsága az országnak feldönteni, ha nem is tölti be gazdasági hivatását.

Gróf Andrássy Gyula a „Magyarság“-ban fejtegeti azt, hogy az országnak azoknak a hatalmaknak a barátságát és bizalmát kell megnyerni, amelyeknek speciális és pozitív érdekük az ország fennmaradása. Elsősorban Olaszországra és Lengyelországra gondol, amelyeknek az ország boldogulása nem árthat, csak használhat. A „Magyarság“-ban *Apponyi* nyilatkozik, hogy nagy szerepsétségnek tartaná, ha az intranzigens elemek kerekednének felül. A szélsőséges politika rontja a belső nyugalmat és az ország nemzetközi állását. Közgazdasági egyoldalúságra és politikai extravaganciákra nincsen szüksége az

országnak. *Gróf Zichy* János a *Nemzeti Ujságban* „Ezt akarjuk“ címmel a középut politikájáról irt. A középut politikájának iránya és célja csak egy lehet: a konszolidáció. A szélsőségeket egymás ellen uszítani és a kölcsönös harcolást kiprovokálni, nem más mint a konszolidáció lehetőségét teljesen kizárni és a szegény és lázbeteg ország számára a sorvasztó kintjait állandósítani. Az állami életben nem a tüznek és a vasnak, hanem mindenekelőtt a kölcsönös megértésnek és az ellentétek kiegyenlítésének áldásos és intenzív politikája az, amely úgy a destruktív, mint a belső reakcionárius törekvéseket vissza tudja fejleszteni, sőt rövid idő múlva teljesen ki is ölni. Megelégedést kell teremteni és a szélsőségek maguktól is rátérnek az arany középutra.

A pesti bankok és az erdélyi közönség

Bűnös banküzködés az erdélyiek rovására. — Ami ellen nincsen védelem

A budapesti bankok ellen már a múltban is sok panasz merült fel a közönség köréből. A trianoni békszerződés ugyan szétválasztotta Erdélyt és Magyarországot, de nem vághatta el azt a rengeteg gazdasági kapcsolatot, amely ezt a két területet összefűzte és nem szüntethette meg a gazdasági egymásraltalságot sem. Így történt, hogy Erdély gyárosai, kereskedői, mezőgazdái még most is élénk pénzforgalomban állnak Budapesttel. A bankforgalom pedig nagyobb, mint valaha, mert hiszen ma a pénzügyi élet lebonyolításának egyetlen eszköze a bank; — ma postautalványon nem lehet Magyarországra pénzt küldeni. Már az elmúlt évek folyamán is szomorúan tapasztalhattuk, hogy a régebben megbízhatóságukról ismert budapesti nagybankok üzleti tisztessége a háború óta ugyancsak megrokkant. Amióta pedig Magyarországon elharapódzott a „kosztipénz“ rákfenéje, — ami abból áll, hogy heti 7—17 százalékos uzsorakamatra adnak ki pénzt kölcsön, — azóta a pesti bankok valószínűleg élőködnek az erdélyiek pénzén. A „kosztipénz“-üzlet ez előtt másfél hónappal lendült fel Pesten s azóta a pesti bankok egyszerűen nem fizetik ki az erdélyi átutalásokat.

A helyi bankok özőnével kapják ügyfeleiktől a reklamációkat, hogy 4—6 hét előtt elküldött átutalásokat még mindig nem fizették ki Budapesten. Miért is hiszen a fizetéssel a pesti bank? Neki nem sürgős. A késedelmet egyszerűen rákeni a postai szállítási závaraira, vagy a munkatorlódásra. A késedelem pedig nagyon is jó jövedelmez a bankoknak. Ha csak 4 hétig „tart“ az átutalás, ahelyett a négy nap helyett, amennyi időt ténylegesen igénybe vesz, a pesti bank négy hétre adhatja ki „kosztba“ a pénzt heti 17 százalékkal. Vagyis fájdalom nélkül meg-

Hogy azonban megelégedést teremthessenek, nyugalomra és nem harcra van szükség. Az arany középut politikája azt jelenti, hogy csak a keresztény tradicionális alapon tudja az állami életet elképzelni, mert ez az államfenntartó irányzat. A középut politikája azonban elítéli és kész letörni a mind a két oldalról fenyegető demagogiát és a radikálisizmusok tulzadásait. Ez az alapon azonban hatalmas és élettermelő szociális programot követel, amely hivatva van a társadalmi bajokat enyhíteni. *Csernoch* János hercegprímás a „Nemzeti Ujság“ husvétii számában „Husvétii üzenet“ címen irt vezércikket, amelyben arra int, hogy ne gyűlöljék egymást, mert csak a kölcsönös szeretet és megértés hozhatja meg a nemzeti tavaszt.

Keresi az átutalt idegen pénz 68 százalékát csak azért, mert nem sietett fizetni.

A késedelem azonban gyakran a hatheti időtartamot is eléri. — Ilyenkör azután csekély száz százalékos jövedelmez nekik az üzlet. De nehogy azt tessék hinni, hogy ilyesmi csak a kisbankoknál divik. A legnagyobb és legelőkelőbb pesti pénzügyi intézetek, amelyeknek négyemeletes székházuk van a Dunaparton, avagy aranycitrádás palotájuk a Kigyótéren, vezető szerepet játszanak ezekben az üzletkezelésekben, ahol Erdély közönségének izzadsággal szerzett keserves filléreire megy a játék.

Még szomorubb az, hogy ezek a manipulációk éppen a mostani hetekre estek, amikor a magyar korona értékének felére csökkent. A román Kormányának ugyanis már régóta van egy intézkedése, hogy leít nem lehet az országból kiutalni, csak idegen devizát. Már számtalanszor kimutattuk, hogy ennek a rendeletnek is csak mi iszszuk meg a levét, de hiába. Most is így történt. Az erdélyi kereskedő vett valamit másfél hónap előtt Budapesten és átutalta a vételár fedezetére szolgáló magyar koronát. Akkor még Zürichben 14-es árfolyamon állott a magyar korona. A pesti bank az átutalás kifizetését huzta-halasztotta. Kosztipénzben keresett rajta 70—100 százalékos, viszont az erdélyi ember elvesztette az összeg felét, mert ma már a magyar koronát csak 12-vel jegyzik Zürichben. Mindehhez még hozzájárul az, hogy Magyarországon a valuta esése miatt az utóbbi napokban óriási áremelkedések voltak és az ottani eladók tekintélyes felárakat követelnek erdélyi vevőiktől, — mert a pesti bank az átutalást nem fizette pontosan. A legszomorubb ebben az egész dologban az, hogy nem lehet rajta segíteni.

— Politikai gyilkosság Konstantinápolyban. Konstantinápolyból jelentik: Ali Sukri bej, a török ellenzék vezére két nappal ezelőtt nyomtalanul eltűnt. Elvbarátai azt hiszik, hogy vezérük gyilkosságnak esett áldozatul. A Petit Parisien szerint tegnap a nemzetgyűlésen erős összejutások voltak a kormányral, mert az ellenzék Sukri eltűnésével a miniszterelnököt vádolta meg.

Konstantinápolyból jelentik: Megerősítést nyert, hogy Ali Sukri bej, képviselő ellen merényletet követtek el.

— Egy betörőbanda elfogatása. Az utóbbi hetekben Ineu (Borosjenő) több helyen betörők jártak, akik különböző értékű károkat okoztak és főleg élelmiszert vittek magukkal. A ineu (borosjenői) csendőrségnek hosszas nyomozás után sikerült a betörőket ártalmatlanná tenni. A nyomozás eredményeként egy jól szervezett betörőbandát fogtak el, amelynek tagjai Gergo János, Popa Alexa, Popa Ádám, Popa Konstantin és Gyöngyös Antal valamelyikük során nyolcrendbeli betörést ismertek be. A betörőket bekísérték az aradi törvényszékhez, ahol Popa Konstantin kivételével valamennyit letartóztatták.

— Elfogott templomrabló. A tél folyamán adtunk hírt arról, hogy ismeretlen tettesek betörték a vasoiai görög keleti templomba és onnan kezszereket és különböző egyéb értékeket elraboltak. Vasoi község a borossebesi járásban a Drócsa hegy csoport alsóbb nyulványai közé tartozó egyik hegy tetején fekszik, amerre kevés idegen fordul meg és így a templomrablás teljesét csak a községben kereste a borossebesi csendőrség. Ez a kutatás eredményével is járt — néhány nappal ezelőtt elfogták Paisan György ottani legényt, aki vallatása során beismerte a templomrablást. Beszállították Aradra, ahol a vizsgálóbíró azonnal letartóztatásba helyezte.

Hatszázmillió korona

a Kommerzialbank kára

Budapestről táviratozzák: A Wiener Kommerzialbank budapesti intézetének igazgatói ügyében tegnap vizsgálati indítványt terjesztett be az ügyész. Azt indítványozza, hogy a Pénzügyi Központ által kirendelt két bírósági bank- és könyvszakértő hitelesen állapítsa meg, hogy a bank volt és jelenleg alkalmazásban levő tisztviselői közül kik mozdították elő a fogvalevő gyanúsítottak büncselekményét. Kéri annak a megállapítását is, hogy a vádlottak teljesen pénz nélkül a bank pénzén és a bank veszélyére játszottak-e? Az indítvány elmondja, hogy az eddig megállapított kár 64 millió, de a könyvek legnagyobb részének átvizsgálása hátra lévén a szakértők a valószínű kárt 600 millióra értéklik. Az indítvány azt kívánja, hogy Baron Ottó, Pogány Márkus és Pogány Sándor ellen a vizsgálati fogság elrendelését tartásuk fenn és egyben még több új letartóztatást indítványoz. Az ügyész a vizsgálatot hűtlen kezelés és csalás büntette címén kéri

lefolytatni. Ma Lukács Sándor és Baron Brunó beadványt nyújtottak be a vizsgálóbíróhoz, amelyben megcáfolják azt a vádat,

mintha részesei volnának a bűnös lekménynek. Kéri a reájuk elrendelt büntelmi zárlat sürgős feloldását.

A legnagyobb hegyáttörés.

(Az új Montblanc-alagut.)

(Az Aradi Közlöny római levelezőjétől.) Rövid időn belül megtörténik az első kapavágás a nagy Montblanc alaguton, amely a legnagyobb összeköttetést fogja képezni Franciaország és Itália, Nyugat- és Dél-Európa között. A földkerekség leghosszabb hegyáttörése ez, a mérnöki művészet oly munkája, amely a legnagyobb fontossággal bír a nemzetközi közlekedési viszonyok jövőbeni kialakulására nézve. Az alagut tervezte 14 éves már és egy teljes évtized múlt el azóta, amióta a francia vezetőkörökben a Montblanc-alagut építésének terve megfogant. A háború közbejötté nélkül előreláthatólag az Alpeseknek ez a legnagyobb szerű áttörése már befejezést is nyert volna és az alagut már régen használhatná. Így azonban minimálisan öt-hat évig eltart még, míg az első vasúti szerelvény keresztül gördülhet a Montblanc tömegén.

A tervezett nagy alagut közlekedési eközmenye egy hosszabb ideje csendben folyó harc Franciaország és Svájc között a legjobb vasúti összeköttetés elnyeréséért. Kezdetben egyáltalában nem gondoltak a Montblanc áttörésére, az ezeljári nagy építőtechnikai nehézségek folytán. Franciaország sokkal inkább az akkor építés alatt levő Simplon-alaguthoz óhajtott előnyös csatlakozó vonalat létesíteni a Faucille hegység áttörése révén. Ezzel a tervvel azonban csupán a genfi kanton volt megelégedve, míg maga a svájci államtanács a Faucille-áttörés tervét visszautasította és ehelyett a fennálló Jura-szoros megjavítását kívánta a Frasle-Vallorbe utvonalon. Ebből a tervből határozottan a Waadt kanton és az egész állam nagyobb előnyököt húzott volna. Végül is egy évtizeddel ezelőtt eldőlt a nagy vita Franciaország azon kijelentésével, hogy nem hajlandó úgy mint előbb a Faucille alagut megépítését támogatni, hanem ehelyett a Montblanc hegységét óhajtja áttörni. A franciák ezen elhatározása teljesen keresztezte a svájciak hosszú idők óta folytatott közlekedési politikáját, amely abban kulminált, hogy a nemzetközi alpesi vonalakat, amennyire csak lehetséges, a szövetséges államok területén vezesse. A Montblanc-alagut természetesen Svájc részére semmi hasznot sem hajt, sőt nagy kárt

jelent számára, mert hiszen a Montblanc francia területen fekszik és az új vasútvonal, amely Európa legnagyobb hegyén fog keresztül haladni, Franciaországból közvetlen Németországba vezet majd.

Németország ebben a vitában nem volt érdekelt. A berni kormány iniciatívájára ugyanis tudvalevőleg annak idején a Lötschberg-alagut megvalósult, amelynek révén Németország már évek óta közvetlen vonal birtokában van Baselen és Bernen, valamint a Simplonon át Felső-Olaszországba, s amely vonal egyenértékű a Szent Gotthard-hegyen keresztül vezető legrégibb és legklasszikusabb alpesi vasúttal. A Montblanc áttörése Nyugat-Európának Olaszországgal való közlekedésére nézve óriási fontossággal bír, hiszen általa a London—Páris—Milanovonal közel 100 kilométerrel rövidül meg. A legnagyobb alagut 1100 méter magasságban Chamonix közelében a Bosson-hegyhat alatt kezdődik és átvezet a Montblanc tömegén, hogy Aosta és Courmayeur között francia földön érjen véget. Ugy mint a Simplon-alagutnál, a Montblanc-alagutnál is a vasúti alagut, két egymástól független vonalban épült, míg a hegy két oldalán hat-hat kisebb alagut készült az utasok közlekedésének lebonyolítása céljából.

A tulajdonképpeni hegyáttörési munkálatokat négy évre tervezik, mely egy kissé rövidnek tetsző határidő ezen mérnöki munka nagyarányúságát tekintve. — Az építkezés költségeit tíz évvel ezelőtt 150—200 millió aranyfrankra becsülték, s így aligha lesz lehetséges ma egymilliárd francia papírfrankon alul előállítani, feltéve természetesen, hogy annak vásárló értéke tovább nem hanyatlik. Geológiai tekintetben tulságosan nagy nehézségek előreláthatólag nem várhatók, a Montblanc tömegének a magva kikristályosodott ösközetekből áll, amelyeket gnaisz és csillámpalarétegek vesznek körül. Kézenfekvő természetesen, hogy a hegy belsejében uralkodó hőség az építkezések folyamán különleges intézkedéseket tesz szükségessé. — A legfontosabb alpesi hegyáttörések, amelyekhez hasonlóak a világon sehol sem találhatók, a következő nagyságúak: Simplon-alagut 17.729, Gotthard-alagut 14.912, Lötschberg-alagut 14.536, Mont Cenis-alagut 12.200,

Arlberg-alagut 10.250, Albula-alagut 5.866 méter.

Az alagutak építésének története sokkal régebb, mint ahogy azt általában véve gondolják. Már a rómalak építettek egy 5000 méter hosszú alagutat, amelyik a Fucini tó vizének levezetésére szolgált. Rövid áttöréseket, amelyek természetesen nem a hegyen keresztül, hanem csak a belsejében vezettek, már a régi egyiptomiak királysírjaik céljaira is végeztek. — A középkorban, mint minden egyéb műszaki tudomány, ez sem fejlődött és csak az újabb korban merészkedtek megint ilyen tervekhez hozzájutni. Alig egy fél évszázaddal ezelőtt merészelték az alpesi hegyóriások első áttörését megkezdeni és a modern technikának, amely többé nem riad vissza semmiféle nehézségtől, sikerült 10 évvel ezelőtt a Gotthard-alagut megépítésével az emberiség történelmének egyik legnagyobb csodaművét megalkotni.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Mulatságok

— A borbélyok bálja. Az aradi borbélymesterek vasárnap este jól sikerült táncmulatságot rendeztek a Fehér Kereszt nagytermében. Hatalmas rendezőgárda fáradozott azon, hogy a jelenvolt szépszámu közönség jól érezze magát, de ez sikerült is. Ejjel után szépségverseny volt, melynek értékes és szép díjait Rettinger Annuska, Decastello Jozefin és Bálint Gizike nyerték meg. A bál jelen volt asszonyok és leányok névsorát a bál rendezőse a következőképen állította össze: Hilyer Mihályné, Szelezsán Mózesné, Nagy Andorné, Réger Józsefné, Decastello Józsefné, Spanlang Györgyné, Ordman Ferencné, Denelotti Ferencné, Szeiller Józsefné, Popovits Györgyné, Backhaus Károlyné, Rettinger Antalné, Folgert Gáspárné, Papp Viktorné, Cser Györgyné, Pupier Józsefné, Tremi Jánosné, Buckmann Józsefné, Weillspillich Ignácné, Pesti Sándorné, Bálint Andrásné, özv. Szilávi Balázné, özv. Bankó Ferencné, Heinrich Adámné, Szigmeth Kálmánné, Kobán Emilné, Guth Jánosné, Kornaska Ferencné, Róna Manoné, Varga Andrásné, özv. Klein Simoné, Vazula Józsefné, Mihály Vazulné, Kovács Istvánné, Hack Jánosné, ifj. Portscher Ferencné, Susach Jánosné, Muszka Jánosné, Pausz Pálné, Márki Sándorné, Nyársi Gyuláné; Backhaus Kató, Spanlang Piroška, Rettinger Anna, Marinka Mária, Szász Margit, Pesti Margit, Mihajlovics Mancsi, Bálint Giza, Weixelbaum Klári, Stoica Piroška, Marinka Juci és Margit, Adok Ica, Guth Mancsi, Decastello Jozefin, Erki Rózsi, Gröger Giza, Varga Ilonka, Várady nővérek, Schneider Rózsi, Róth Malvin és Kovács Mancsi

STUNGSRAM A legjobb villanykörte! Mindenütt kapható!

Trikó selymek és crep marocalnek minden színben megérkeztek: „Renaissance“ divatáruházba, Strada Bratianu No. 2. Minorita-palota (Weitzer János-u.)

Gyermek zokni, patent harisnya, női harisnya minden színben és minőségben régiolcsó árban **Szücsnél** szerezhetők be. Arad, Bulev. Regele Ferdinand No. 15. A motorállomással szemben.

Sport.

Husvétii mérkőzések.

Vasárnap. ATE—AMTE. 3:1 (0:1. A mérkőzés a nagy szél miatt a csapatok félidőnként változó fölényét mutatta. A vezető goalt Auer II. szerezte meg a széllel játszó AMTE. számára. Az ATE-nak alkalma volt egy tizenegyes segítségével még a félidőben egyenliteni, mely tizenegyest Papp védhetetlen goallá értékesített, de Fuhrmannak a büntető területre való lépése miatt a bíró a tizenegyest még egyszer rugatta, de a második lövést a kapus védi. A második félidőben az ATE. játszik széllel és Blum, Rácz goaljaival, majd Rémay tizenegyesével győz. Mindkét csapat több tartalékkal játszott. Bíró Mánya

Oradea-marei Törökvs—Gloria-CFR. 2:1 (1:1.) A Törökvs csapata igen szép benyomást keltett. Védelme kiváló, csatársora is veszélyes, csak halfsora produktív szürke játékot. A játék alatt a Gloria-CFR. csapata volt nagy fölényben, azonban az ellenfél kiváló védelme mindent mentett. Kezdet után a Törökvs a kapus hibájából megszerzi a vezetést, melyet a Gloria-CFR. csak nehezen egyenlít Vasváry révén. A második félidőben a Törökvs Darázs handse miatt megítelt tizenegyesből Barta révén megszerzi a győzelmet, melyet az állandó fölényben levő Gloria-CFR. a kitűnően működő Barta—Székely hátvéd-pár miatt nem tud egyenliteni. Bíró Bodnár.

Hétfő. ATE—Gloria-CFR. 1:0 (0:0.) Mindkét csapat 5—5 tartalékkal játszott. A félidőben a széllel játszó Gloria-CFR. van fölényben, de az ATE. védelem mindent ment. A második félidőben, mely csak 30 percig tartott, Puskás fejese megszerezte a győzelmet. Bíró Pálkás.

Oradea-marei Törökvs—AMTE. 4:3 (2:0.) A játékidő alatt az AMTE. volt fölényben, de a kitűnő Törökvs csatársornak is minden lefutása veszélyes volt. A félidőben Török II. és Zsiga két goalt helyez az AMTE. hálójába. A második félidőben Csapó fejese goalba jut, melyet Ströck II. és Papp I. goaljai követnek. Az AMTE-nak Rónay tizenegyese, majd Auer II. goalja által sikerült az eredményen szépíteni. Bíró Szednicsek.

— A Vidéki Sport legújabb száma rendkívül érdekes tartalommal jelent meg.

A szerkesztésért:

KAROLY JOZSEF

felel.

Cenzurát:

IOAN NICHIN.

Radio Hirdetési iroda 3343 sz.
Football, tennis és minden más sportág összes felszerelési cikkei

óriási választékban és legolcsóbb nagybani árak mellett szerezhető be „HELLAS“ Sportfejlesztő és Áruforgalmi R. T.-nál, 1802

Oradeamare (Nagyvárad) Str. Avram Iancu 14. Telefon 960.

Sürgőnyotm: „SPORTHELLAS“
Vidéki megbízásokat a leggyorsabban intéz el.

Csodás hatású arorszópitő és finomító a
Földes MARGITCREME és MARGITSZAPPAN

Zsírtalan, ártalmatlan, rögtön szépít. Pár napi használat után szüntet szep-
lőket, májfoltokat, bőrkütséket, ráncokat, redőket és minden bőrbajt. Az aró pár napi használat után tünde, hamvas, rózsás lesz. 13595

Dr. Földes és Hehs Margitcreme gyára
Budapest, I. Bertalan-utca 26.
Arad—Uj-Micalaca. 13595

BRILLIANS KÖVEKET,

ARANY ES EZUST TARGYAKAT
platinát legmagasabb áron vesz: 18075
Hirsch Jenő, ékszerész Str. Metlanu
(Förroy-u.) és Str. Baritlu (Rakóczy-u.) sarkán.

„IDET“

szállítási vállalat Aradon.

saját teherautóján

ORADEA-MARE—ARAD (Lei 110)

ARAD—TIMISOARA (70 bani)

között legelőnyösebben
áruszállítást eszközöl.
Telefon 305. és 306. 1698

Társat keresek

3—400.000.— Lei tőkével egy közösen alapítandó fa, szén és épület anyagok kereskedéséhez.

Telekkel irodával rendelkezem.

Ajánlatokat 1888

„szakértelmet kérek“

jelige alatt a kiadóhivatalba.

LICITATIUNE MINUENDA.

Comitetul parochial din comuna Secaş, Plaşa Sebiş publică concurs de licitaţiune minuendă pentru repararea bisericii. Licitaţiunea se va ţinea în 2/15. Aprilie a. o. la scoala din loc, preţul oferit 55.000 (adecă cinci zeci şi cinci mii Lei). Planul se poate vedea la oficiul parochial din loc, Licitaţiunii să se presinte pe spesele proprii.

Secaş, la 3. april, 1923.

Jancu Creţ,
pres. com. vrb.

1887

Visszelen sok előnye miatt **PALMA** kacsuk cipő sarkot és cipő talpat

Radio Hirdetési Iroda 2887/a sz.

Gróf Karácsonyi Jenő

bánlaci uradalmából eredő 4 éves teljes hibátlan pedigres és fedezetési engedéllyel bíró almás szürke

mén

Lipizai-Haflingi leszármazás eladó. Felvilágosítással szolgál: **FRANKL ZOLTÁN**
Detta Bánát. 13092

No. 1304—1923.

ANUNT.

La Pepinierei Statului Ceala sa pune la vanzarea cca :
3.000.000 bucati portaltai cl. I. fara Radacina.
200.000 bucati portaltai cl. I. cu radacina.
200.000 bucati Altoi cl. I.
Informatiuni se pot obtine de la Seful Regiunei I. Viticole Arad-Ceala. 1739
Regiunei I. Viticole.

BOGSZO

Radio 3340
MOTRICA ROMANA
Műszaki vállalat

Központi irodák: Telefon: 56—10. Kirendeltségek és műhely I. C. Bratianu: 82. Távirati cím: „Motrica“ Bul. Maria 110.

Bucuresti.

Keresse fel motorkiállításunkat, ahol mindenféle gépekből, géprészekből nagy és gazdag raktárt tartunk. Az országban működő összes gyárakban szükséges gépanyagokat raktáron tartjuk.
Prospektusokat és specialista mérnököket bocsátunk vevőközönségünk rendelkezésére. Megbízható cégeknek fizetési kedvezményt nyújtunk. 1828

Parkirozást, koszorukat legolcsóbban és legizlésesebben készít a „Chrysantheme“ virágszalón, Vadászúrt kávéházzal szemben. :- Ugyanott valódi németországi virág és vetemény magvak kaphatók

Kardos B. Dezső gőzfavágója és fakeskedése ASTRA motorgyárral szemben

Elsőrendű búkk és cserhasáb tűzifa őiben és aprítva. ~ Hiteles hidmérlegelés. ~ Száraz asztalos és építőanyag állandóan raktáron. ~ Telefon 836. szám. 15749

